

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 12.

A milliók.

Sajátságos varázsa van ennek a szónak: millió forint. Forint nélkül azonban magában, semmi varázsa sincs.

Millió mértföld! ki törődik e mondással, bizonyosan csillagászatról van szó. Millió rezgés! ez sem érdekes, csak fizikai adat; millió ember! talán ez számít? Magában igen, de millió forinttal szemben semmi.

Tessék megnézni Transzvált, hol egy népet ölnek meg pénzért, tessék Kinára figyelni, hol négyszáz millió ember nyugalma, kereset módja, sőt élete van veszélyeztetve, bizonyos számú nyerhető millió forintok miatt.

Ki törődik itt az emberrel?

Bolond dolog a pénz. Az ember adott neki becset, hisz önmagában semmi, csak papiros, és ime! értékre kapva, becstelenné tette az embert magát, ki egyedül valami e teremtett világon, sőt annak ura is volna, vagy mi?!

Mennyi rablás, lopás, sikkasztás, gyilkosság a pénzért, de a mi még undorítóbb, mennyi erkölcstelenség, becstelenség, hitványság a pénz, a mindenható pénz miatt.

Eötvös Károly lapja, mely gazdája elvei szerint szintén csöpög a felekezeti türelemtől, ha kálvinisták vagy zsidókról van szó s mely korhadtt velejü embernek nevezte Darányit, mikor az elsikkadt bor-

minták daczára is tovább kutatta a milliómos Engeléknek a bor nagyipar terén kifejtett munkásságát és sirt arra, hogy hamisító milliómosoktól pár forint büntetés pénzt akarnak behajtani, most szintén a legnagyobb felekezeti türelemmel kereste, kiutatta a szerzetesek vagyoni értékeit s önbecslés útján egy huszonöt millióban állapítva meg, szerényen indítványozza, hogy annak gondozásától talán fel kellene menteni az oly nagy hazafias multtal bíró benzés, premontrai, piarista, ferenczrendi stb. szerzeteket és szétosztani a jövő hazafiai között.

És miért ne? Hisz a multa nem ad a — illetve nem ad az Eötvös lapja semmit.

Csodálom, hogy Cobbet Vilmos protestáns ember munkáját nem olvasta az a felekezeti türelemmel megkent társaság.

Ebből megtudhatják, hogy micsoda társadalmi sebekre kente az egyház gyógyír gyanánt a szerzetes rendeket. Ahhoz a munkához nincs mit hozzá tennünk.

Vagy talán a pénz nagy tömege bántja Eötvösöket. Huszonöt millió! Mi az, néhány ezer szerzetes, néhány száz iskola, kórház, internátus stb. között felosztva, kötelező állami kötvényekkel megnyomortva és földadó és ekvivalenssel megcsipkedve?

Ha a sok pénztől undorodik a hazsonban való »Egyetértés«, ám nézzen körül szíve választottjai között, a Lipótvárosban.

Éppen egy éve, hogy a Pesti Hirlap

közölte a lipótvárosi millionerek névsorát.

Abból a czélből közölte, hogy a korona számítás által felburjánzó koronás millionerektől megkülönböztesse a forintos millionereket.

Éppen százan vannak e jó urak!

Szinte önkényt kiált fel az ember: száz millioner egy sorban!

Ámbár mondhatnók ezt egy közkedveltségű dal első sorával is, még pedig tévedés nélkül, mert a felsorolt 101 név között 100 elnyomott izraelita van.

Azt hiszem, elég nagy perczent.

Itt tehát legalább négyszer annyi vagyon van felhalmozva, mint az összes szerzetes rendek vagyona. Hányan élnek belőle, hol vannak a kórházak, templomok, iskolák, internátusok, melyek e vagyonból tartatnak fenn, és végre hol egy ezredéves hazafias mult és kulturmisszió?!

Az eredete sem olyan nyilvánvaló e vagyonnak, mint a szerzetes rendelkezés. Kíván ezért birtok revíziót az Eötvös-féle puritán társaság?

Nem!

Mi sem kívánunk. Csak azt akarjuk megjegyezni, hogy éhes embereknek nem jó olyan falatra hívni fel a figyelmét, melytől ugyanis koppan a foguk, mert könnyen meglátják azt a falatot, mely táplálóbb is, — könnyebben is hozzáférhető.

P-y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Lehel.*

Irtta: Herczeg Ferencz.

Egy nyári nap alkonyán történt, hogy a nánási kastélyba vendégek érkeztek. A grófné leánykori barátinője, Hadfalussy hercegnő, meg a kis fia.

A grófnő a terrász lépcsőjén várta a vendégét és mikor a két özvegy, tíz esztendő után megint megölelte egymást, kicsit elérzékenyültek és sirva fakadtak. Különösen a hercegnő sirt keservesen, mint mondják, nyárspolgári módon boldog volt a házasságában.

A grófnő volt az első, a ki erőt tudott venni megindulásán.

— Meddig maradsz nálam? — kérdezte.

— Csak két napig édesem, mert orvosi rendelésre Karlsbadba kell mennem; de a fiamat hat hétig nálad hagyom, aztán majd eljövök érte. . . Nem akarom magammal vinni a fürdőbe, mert féltém a nagyvilági élet zavaros benyomásaitól. . . Jó, okos gyermek, nem lesz sok bajod vele. . .

— És hol van a kicsike?

— Most a podgyásszal van. . . Szeret egy kicsit fontoskodni. . .

E pillanatban valaki, két óriás bőrönddel

* A Magyar Hirlap által előfizetőinek küldött ajándékkönyvekből.

a vállán, fölzaladt a lépcsőn. A hercegnő korholó hangon fordult feléje.

— Lehel! Miért avatkozol a cselédek dolgába?

— Olyan gyöngye legények ezek a lakájok, kis mamám, négyen sem bírnak egy tisztességes kufferrel. . .

A grófnő hangos kacagásra fakadt.

— Hogyan, édesem, hát ez a kis fiad?

— Lehel! Köszönts a nének, Lehel!

Lehel letette a terhét és a jónevelésű fiu udvarias zavarával hajolt meg a grófnő előtt.

Tízennyolcz éves fiu lehetett, de két fejfel magasabb volt az édes anyjánál, a vállá és karja pedig erős volt, mint egy fiatal gladiátoré. Meglátszott rajta, hogy meg tudna verekedni egy fiatal bikával — pedig a rózsás arca bájos és szelid volt, mint egy fiatal leányé, a tekintete pedig tiszta és ártatlan.

— Ehes vagy Lehel? — kérdezte a hercegnő gyöngéden.

— Óh, de mennyire! — sóhajtott a fiu őszintén.

Ő mindig éhes volt. Ő tulajdonképen még soha sem lakott jól életében, mert a villáját mindig csak az édesanyja kérésére tette le a kezéből és sohasem a saját jószántából.

Hadfalussyné megnyugodva utazott el Karlsbadba, miután a kis herceget nevelőtől a grófnő gondjaira bízta. Tényleg nem volt a fiu-

val sok baj; az édesanyja igazat beszélt; engedelmes, okos gyerek volt.

Igaz, hogy a nap nagy részét nyaktörő sportgyakorlatokkal töltötte el, de a nevelő megnyugtatta a grófnét, hogy tekintetben nem kell a herceget féltetni semmitől. Ügyes és erős, mint egy akrobata, ugy lovagol, mint egy csikós és evezni is tud, akár egy matróz.

Akármiilyen viharosan pezsgett is a hatalmas gyermek életkedve: megérzett rajta az aszszonyi nevelés, alapjában véve lágy szívű és szelid fiu volt. A grófné iránt ösmeretségük első napjától kezdve, valami gyerekesen lovgias rajongást mutatott; a nevelője, az a vékony mellű pap egy-egy pillantással könnyen el tudta kormányozni; mindenkivel szemben a cselédekkel szemben is, udvarias volt a gyöngédségig és jószívű a gyöngeségig. Ez a fiu, a ki nem ejtett még ki a száján egy hazugságot és a kinek nem volt még egy tisztátalan gondolata, csodálatos lelkesedéssel csüggött az édesanyján. Mindennap irt neki a fürdőbe, egy-egy hosszú, bolondos levelet, valóságos szerelmi vallomást. Néha felolvasta levelét a grófnénak, a ki megindultan nevetett és titokban irigyelte barátinőjét.

Ebéd után, ha a pap elment egyet szundítani és ők ketten tovább éltek az asztalnál, a haziasszony a könnyezésig el tudott kacagni Lehel naivságán.

— Adok magának egy cigarettát, Lehel, mondta Bertalanné.

A fiu megrázta a fejét.

Revertera utódja.

Bécsből írják a következő tudósítást: gróf Revertera vatikáni nagykövet utódjánál gróf Khevenhüller brüsszeli követet szemelték ki. Végleges döntés Revertera távozására és utódjának kinevezésére nézve még nincsen; lehet, hogy Revertera még tavaszig megmarad állomásán, de csak ideiglenesen. Utódját, gróf Khevenhüller-t, úgy ösmerik, mint előkelő, eszes, erélyes embert. Sokáig volt belgrádi követ és ezen az állomásán érte a szerbbolgár háború. Mikor Battenberg Sándor leverte Milán hadait, akkor azt a megbízást kapta Khevenhüller, hogy a bolgár fejedelemtől tegyen lépéseket a béke érdekében. Ebben a megbízásban sikerrel járt el. De mivel módszere egyszerűen abból állott, hogy kijelentette Sándor fejedelemtől, hogy ha még tovább nyomul, a monarkia hadaival fog találkozni: Kálnoky visszahívta állásáról, mint-hogy ezzel a monarkia haderejét angasztálta, amire felhatalmazva nem volt. Ekkor a brüsszeli állomásra helyezték, ahol azóta ott felejtették. Khevenhüller máltai lovag, ami a pápai udvarszempontról mindenesetre előny. Magyar szempontból bajos a kinevezésről véleményt alkotni. Belgrádban, igaz, nem képviselte gróf Khevenhüller valami nagy erélyvel a magyar érdekeket; de ez a külügyek vezetésének akkori szelleme szerint bajos is lett volna. Annyi kétségtelen, hogy Khevenhüller modern ember, művelt és tehetséges diplomata és ha nem is ismeri alaposan a magyar viszonyokat és magyar érdekeket, semmi esetre sem lesz irányunkban olyan színvak, mint elődje volt.

A képviselőház jövője.

Magyar politikai körökben oly bécsi értesülések vannak elterjedve, melyek szerint a csehek nem fognak újra obstruálni, hanem megengedik, hogy a Reichsrath válaszsza meg a kvótábizottságot és a delegációt. Ez esetben valószínű, hogy a mi képviselőválasztásaink szeptember végére maradnak. Azt mondjuk valószínű, mert ez esetben is tisztán a magyar belpolitikai viszonyok mérlegelése szerint fogják eldönteni a képviselőház életidejének kérdését. Ugyanis ha kiküldik az osztrák kvótábizottságot, de a Reichsrath le nem tárgyalja az ügyet, ezzel meg van adva a törvényes alap

arra, hogy a király június végével újra döntsön. Ez esetben a kvóta egy évre, tehát 1902. június végeig nem zavarja a köznyugalmat.

Ami pedig a delegációt illeti, az ő mandátuma egész évre szól és tökéletesen mindegy, hogy a magyar delegációt mikor választják meg. A Reichsrath tárgyalásait az osztrák kormány felfüggesztheti, az egész társaságot hazaküldheti, a delegáció azért megmarad mindaddig, míg föl nem oszlatják a Reichsrathot. Megeshetik például, hogy a magyar képviselőválasztások júniusban megtörténnek, a Ház szeptemberben összeül, megalakul és kiküldi a magyar delegációt. Őfelsége aztán októberre vagy novemberre hívja össze a delegációkat, melyek a közös költségvetést 1902-re tárgyalják. Ily körülmények között a »Monarchie auf Kündigung« egy további teljes esztendőre biztosítva volna.

Félreértések kikerülése végett megjegyezzük, hogy mindezeket nem információképpen írjuk, hanem csak felvilágosításul azoknak, akik azt a téves felfogást vallják, hogy ha a Reichsrath megválasztja a maga delegációját, ezzel őszig mintegy biztosította a magyar képviselőház életét. Ezt határozottan tévedés. Ellenben minden jel arra mutat, hogy ha a Reichsrath megtagadná a delegáció választását és Magyarország kénytelen volna a közös ügyek elintézésének más módjáról gondoskodni, hogy akkor a magyar képviselőháznak igenis megvolnának számlálva a napjai, mivel a kormány nem tekinthető tanácsosnak, hogy azt az új rendezést, illetőleg az arról szóló törvényt kitegye egy obstrukció eshetőségeinek.

A világítás kérdése.

Nagyvárad, január 12.

A város köz- és magánvilágítása kérdésének előkészítésével a mily behatóan foglalkozott az utóbbi időben a gazdasági tanácsos s a világítási bizottság, éppen olyan hamar átsiklott rajta a közgyűlés.

A rövid vitában azonban örömmel hallottuk a bizottság elnökétől, hogy a világítási bizottság is arra az álláspontra helyezkedik, mely szerint Nagyvárad város házikezelés útján oldja meg a város ezen legfontosabb kérdését.

És ez a leghelyesebb álláspont, mert megszabadul a város abból a kényes helyzetből, amelyben jelenleg van az által, hogy a gázgyárnak és a villamos vasut építőinek is elsőbbséget biztosított pályázat esetére.

Ha a pályázók tudják, hogy házikezelést óhajt a város, szívesen pályáznak éppen úgy, mint más építkezésre azon reményben, hogy a berendezés készítését elnyerik.

Mert másról miről lehetne szó, mint a villamos világítás behozataláról, legalább ott, ahol jelenleg a nem égő, vagy legfeljebb pislogó petroleum lámpák vannak felállítva.

A gázgyár képviselői is világosan kijelentették, mikép arra nem vállalkoznak, hogy az egész várost gázzal világítsák. Vállalkozó pedig nem akad, aki új gázgyárat állítson fel, mert a város azon részein, a hol magánvilágításra is igénybe veszik a gázt, továbbra is fenmarad a mostani gázgyár joga a magánvilágításra. Ilyen risikó mellett nem fog senki új gázgyár felállítására áldozni.

A házikezelést már nem egy városban behozták s mindenütt sikerrel. Azonkívül a város közönségére is előnyös a házikezelés, mert a város nem dolgozik nyereségre, legfeljebb olcsóbbá és jobbá teszi a közvilágítást, amellyel, hogy a magánosok is olcsóbban kapják a világítást. Ezt hasonló mérvben semmiféle vállallattal nem lehet elérni, mert a dolog természetéből folyik, hogy minden vállalat hasznot akar huzni a befektetett pénze után.

Meg lesz könnyítve a világítás szolgáltatása a házi kezelés által azért is, mert a város mindég alkalmazkodhat a viszonyokhoz, nem köti hosszú lejáratu szerződés, amelybe végre is, emberi munka lévén, a legnagyobb elővigyázat mellett is csuszhatnak be pótolhatatlan hibák. Pedig egy-egy ilyen pont mennyi bajt, kellemetlenséget okozhat, szomorú tapasztalatokkal bírnak a gázszervezőkből. Huszonnyolc év után is találgatja a jogügyi bizottság, hogy miként kell magyarázni egyik-másik szakaszt.

Nem kicsinylendő dolog az sem, hogy a közel jövőben a városi középületek világítása is tetemes szükségletként fog felmerülni. Ma a városházát és a többi városi épületeket, iskolákat petroleummal és gyertyával világítják. Ezen változtatni kell. Egyedül a felépítendő új városháza világítása nagy quantum lesz, ami magánvállalkozó esetén tetemes összeget nyelne el évenként a városi pénztárból.

— Édesanyám nem akarja, hogy dohányozzam.

— Soha sem fog dohányozni?

— Talán majd ha férfi leszek . . .

— Ösmerek ám sok fiatal urat, a ki a maga korában úgy viselkedik mintha férfi volna . . .

A kis herceg nevetett.

— En is ösmerek! a fiatal Pardubicz bárók — monoklit viselnek, a fülükig érő kráglit aztán rácsoknak és löversenyekre járnak fehér gamásniban . . . A kabátjuk csupa vatta és hatot közülök félkézrel földre vágok . . .

— Mi szeretne maga lenni férfikorában?

— Katona, mint az édesapám. Szeretném, ha a muszka háborút elhalasztanák addig, míg én is elmehetnék . . . Hogy apritanám őket!

— Borzasztó ám a háború!

— Nem félek!

— És nem sajnálná azokat a szegény embereket, a kiket meg kellene ölnie? Képzeld el őket: sápadt arccsal, véres csonka tagokkal hevernének ott, otthon pedig megsiratnák őket szüleik meg a gyermekeik . . .

A fiu arca elborult. Erre ugyan még nem gondolt . . .

— Akkor talán még se leszek katona, mondta szomorúan . . .

*

Egyszer megesett, hogy az alkonyat az uradalmi fenyesben érte őket.

— Most már jó volna hazamenni, — vélekedett a grófné.

A fiu, a ki már pompásan ismerte a járást a rengetegben, egy mesgyére tért.

— Öt perc alatt otthon leszünk!

— Otthon is lettek volna, ha egy veszélyes folyásu hegyi patak nem szeli át az útjukat.

— Hát ezen hogyan megy át az ember? — kérdezte Bertalané.

— Ugy, hogy leveti a cipőjét meg a harisnyáját, aztán átgázol rajta.

— Okosabbat nem tud? — nevetett a grófné.

— Fél, hogy meghül? Én nem szoktam meghülni!

A kis herceg levette a cipőjét és átdobta a túlsó partra.

— Jöjjön, majd átviszem!

A grófné megrázta a fejét. Nem, öreg napjaira nincs kedve Daphnis-t és Chloe-t játszani . . .

— Igazán nem tudom, hogy miért nem akarja . . . Az édesanyámat már akárhányszor vittem . . . Háromszor ekkora terhet is elbírok ám!

A grófné elmosolyodott.

— Igaza van, fiam . . . képzelje el, hogy megint az édesanyját viszi és nem is fog csatlódni . . .

A fiu karjára ültette a grófnőt, könnyen és gyöngéden, mint a pólyás babát, aztán óvatosan belegázolt a kavicsos mederbe. A ruha

csipkái széles hullámban simultak a melléhez, a nyakán pedig a szép asszony két karjának szorítását érezte. Lassau ment előre, a patak közepén a szép asszony megállította.

— Egy pillanatra!

Egy óriási fenyő hajlott a patak fölé, annak letépte egyik galyát és oda tűzte a fiu kalapjára.

— Most már mehetünk . . .

Egy-két lépést előre tett Lehel, aztán megint csak megállott.

— Nehéz vagyok?

— Nem, nem . . . Dehogy!

Mégis, úgy látszott, mintha egyszerre ólomsúlyal nehezédnek a karjára ez az édes meleg selyem- és csipkegombolyag, mely elvette a lélegzetét és arcába kergette a vért. A patak csendes vize egyszerre szédítő sebességgel vágatott a bokája körül, a parti fák pedig forogni kezdtek a szeme előtt.

A parton aztán fölvette megint a cipőjét és szó nélkül haladt tovább a grófné oldalán. Szórakozott volt és komoly.

*

— Lehel barátom, maga három nap óta rettenetesen ellustult . . . Ki sem mozdul többet a kastélyból . . . Pedig a szürkékre is ráférne már, hogy megjárassa őket egy küssé . . .

— Majd befogatok, — mondta a kis herceg szolgálatkészen, hová megyünk?

— Én nem megyek sehová sem, mert fáj

Ezek ellenében felmerülhet az az érvelés, hogy egy a város érdekében jól kötött szerződés esetén nem kell törődni a városnak a változó viszonyokkal, szénárak stb. emelésével, mert a szerződő felet köti minden eshetőség beálltával szemben a megállapodás. Csak hogy minden reálistan gondolkozó vállalat már a szerződés kötésénél számít az eshetőségekre s ha ilyenek nem következnek be, több a nyereségük, de veszteni semmi esetre sem fognak.

Sok érvt lehetne még felhozni a világítás házikezelése mellett, de erre még lesz idő. A legjobb a dologban az, hogy Nagyváradi város törvényhatóságának határozatából a házikezelés berendezésére külön is kiírják a pályázatot.

A város mindenestre csak nyerni fog vele.

A debreczeni páli szent Vincze egyesület 1900. évi működése.

Sokat hallottam, sokat olvastam már a szent Vincze-egyesületek működéséről, áldásos hatásáról, de azt valójában csak most tudom értékelni, amióta közvetlen szemlélője vagyok e szerény, minden kérdő, dicséret-hajhászó lármát kerülő egyesület csendes működésének itt Debreczenben. Mikor láttam hetenként azt az igazán megható lelkes buzgóságot, miként igyekeznek ezen egyesület tagjai kivétel nélkül egymást felülmúlni abban, hogy nem ismerve fáradtságot, elvonva maguktól az időt, mit pihe-nésre vagy családjuknak szentelhetek volna, feláldozva kényelmüket, a messze elszórtan levő szegények még szegényesebb lakásaiba, sokszor kunyhóba hétről-hétre betérjenek és átadják az egyesület segély-utalványait s őket lelkileg is megvigasztalják: mikor ezt láttam, valóban meghatott s nem győztem csodálkozásomat minduntalan kifejezni e buzgó lelkesültség s a valódi, tettekben nyilvánuló keresztény szeretet ilyen megnyilatkozásán itt Debreczenben, ahol még csak nem régen hasonló dolgoknak és jelenségeknek hire-hamva sem volt.

De olyan lelkes vezér is kell ahhoz, Isten kegyelmén kívül, mint aminő dr. Wolafka Nándor, kit az Isten ugylátszik különösen is segített kegyelmével azt elérhetnie, hogy felébredt a kath. öntudat, s ma már Debreczenben nem kell engedelmet kérniök a katolikusoknak, hogy létezni merészelnek!

Isten után ez egyesület két égi pártfogójának: szt. Vinczének és Páduai szt. Antalnak köszön-

heti azt; az emberi buzgóság és szeretet az elmúlt 1900-ik évben is oly sok nyomort enyhíthetett, s oly sok könyvet letörölhetett. Csak a szent Antal perselyben 1900-ban 4362 kor. 84 fill. gyűlt be!

De beszéljenek a számok, melyeket a nemrég tartott közgyűlési jelentések tárnak fel a nyilvánosság előtt.

Rendes heti gondozásban részesült 127 család.
Ezek közt volt gyermek — — 128.
Ideiglenes segélyben részesült — 18.

Ezek közül:

Róm. kath. vallású volt — — 129
Görög kath. — — — — 23
Helvét vall. — — — — 98
Ágostai vall. — — — — 5
Mózes vall. — — — — 18

Összesen: 273 egyén.

Bevétel volt — — — 8622 kor. — fill.
Kiadás (148 drb. számlán) 4389 „ 60 „

Készpénz maradvány — — 4232 kor. 40 fill.

Kiadatott utalvány részletezése:

Hus — 6174 drb á $\frac{1}{4}$ klg. = 1543 $\frac{1}{2}$ klg.
Kenyér 6338 drb á 1 klg. = 6338 klg.
Liszt 6729 drb á $\frac{1}{2}$ klg. = 2864 $\frac{1}{2}$ klg.
Tüzifa 8103 drb á 5 klg. = 40515 klg.

Összesen 26.344 drb utalvány 4389 kor. 60 fill. pénzértékben.

De rójjuk le még a hála és elismerés adóját azoknak, kik vagyonuk fölöslegéből oly szépen adakoztak:

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok
váradai püspök ur ő Eminen-
tiája

100 Korona.

Dr. Wolafka Nándor a hus-
véli és karácsonyi ünnepek al-
kalmával 127—127 egyesületi
szegénynek adott kalácsot, czuk-
rot és kávé

Svetits-intézet zárda növendékei
gyűjtött összegből Karácsony
előestéjén tartott megható ün-
nepélyen 110 szegény egyesü-
leti gyermeket valláskülönbség
nélkül téli ruhával és más aján-
dékkal elláttak és pedig: 110
pár lábbelit, 40 leány ruhát,
24 fiu kabátot, 104 pár haris-
nyát, 50 meleg kendőt, stb.
stb., értéke — — — — 880 Korona.

Néhai Kövesdy János végren-
delleti hagyományja (be nem
folyt) — — — — 500 „

»Közgazdasági Bank« 20 Korona
»Debreczeni Első Takarékpénztár« 20 „
»István gőzmalom« 10 „
»Takarék és Hitelintézet« 10 „
Báró Maldényi Aranka urhölgy 20 „
Ozv. Locsarek Györgyné 20 „
Bodnár Margit urnő 30 „
Nagy János ur 20 „
Egy ismeretlen 10 „
Weisz Sándor ur 10 „
Pródán György eltávozott tagtárs 6 „

Ehhez járult, hogy többen egyéb segélyvel járultak a nyomor enyhítésére.

Végül a fenti adományokhoz a gyűjtő könyvecskék és a perselyből befolyt 4260 kor. 10 fill. mely összegből részint természetbeni adományokban, részint ruha és pénzsegélyben állandóan, vagy ideiglenesen részesült 127 család.

Azonkívül dr. K. Szalay Béla, dr. Derekassy István, Dr. Kerekes Lipót egyesületi orvos urak 105 betegnek nyújtottak ingyen orvosi segélyt.

Összegezés az öt évi működésről.

(1896. nov. 2. — 1900. december 31-ig.)

Öt évi tiszta bevétel 16.639 kor. 70 fill.
Öt évi tiszta kiadás 12.407 „ 30 „
Átvitel az 1901-ik évre 4.232 kor. 40 fill.

Öt év alatt segélyben részesült:

393 róm. katolikus család
61 gör. katolikus „
317 ev. református „
13 ágost. evang. „
33 izraelita „

vagyis 1361 felnőtt egyén és 977 gyermek

Öt év alatt díjtalan orvosi segélyben és ingyen gyógyszerben részesült 440 család.

Ruhaneműeken és egyéb segélyben kívül öt év alatt a gondozás alatt álló szegények között kiosztott: **66.847 drb.** utalvány kenyérré (á 1 kilo), husra (á $\frac{1}{4}$ kilo), lisztre (á $\frac{1}{2}$ kilo) és tűzelőfára (á 5 kilo), melyeknek pénzértéke 11.736 kor. 28 fill.; egyéb segélyekre fordított 611 kor. 02 fill. Összesen 12.407 kor. 30 fillér.

Hála, köszönet, elismerés, Isten legbősege-
sebb áldása szálljon mindazokra, akik fáradsá-
got nem ismerve buzgólkodnak ez egyesület kebe-
lében a szegények nyomorának enyhítése érde-
kében!

Debreczeni.

kissé a fejem, de maga hajtson át az apát-
ságra . . .

Lehel arcza kissé elborult, de szó nélkül engedelmeskedett. Félóra múlva a kocsi már tova rogott a part mentén kanyargó országúton, gyorsan, mint a szélvész. A grófné pedig, a kinek tényleg fájt kissé a feje, egy angol könyvvel a kezében, letelepedett a legfelső terrász sarkán álló kerti pavillonba.

Két lapot olvasott csak, abból sem maradt meg semmi a fejében; a pillái aztán lecsukódtak és ő elaludt kényelmes kerti székében. Nem is volt igazi álom, inkább valami álomszerű, édes zsihadás. Puha, kellemes kő borult az öntudatára, de azért mindent érzett és mindent hallott, a mi körülötte történt. Érezte a fenyőszagot és a szék karjának a szorítását és hallotta a tücskök csiripelését és távozó komornájának halk lépteit, — de képtelen volt megmozdulni, vagy szemét kinyitni.

Jó ideig szendergett így, mikor lassankint az a biztos tudat kerekedett felül benne, hogy valaki szemben ül vele, a kis puffon és figyelmesen nézi az arcát. Azt is tudja, hogy kicsoda: ő — a kis herceg. A grófné szemé le van hunyva, de azért tisztán látja fiút, a mint a boldogságtól ittasan, a bálványimádó rajongásával, csillogó, szomjas szemmel nézi, közbe meg a kalapjával óvatosan zavarja el a zümmögő szunyogokat . . . Egészen más a fiu tekintete most, nem többé gyermekiesen nyugodt, inkább zavaros és tüzes. A grófnét

nyugtalanítja és megzavarja ez az álhatatos tekintet. Viaskodik az idegeit megbénító zsihadás ellen, föl akar emelkedni, meg akar szólalni: de semmire sem képes, csak sóhajtan tud. A fiu aztán egyszerre gondol egyet, mélyen lehajlik és bár az ajkával csak a ruhája szegélyét érinti: a grófné mégis minden idegével érzi ezt a perzselő csókot. Lehel aztán föl-emelkedik, még egyszer visszanez és eltűnik a bokrok közt.

Bertalan né hirtelen fölriad álmából. Körül-néz; semmi! A komorajától hallotta később, hogy a fiatal herceg már régóta visszatért újáról, azóta a kertben látták és most a szobájába vonult . . .

A vacsoránál látta megint. A kis herceg nagyon nyugodtnak látszott, ámbár az arcza sápadt volt kissé. Némán, lesütött szemmel ült helyén. Csak egyszer pillantott föl, mikor azt hitte, hogy senki sem látja: megint az az idegen tűz ragyogott a szemében.

Másnap a grófné levelet írt barátnőjének — Vidd el, édesem a fiadat, vidd el, mert szerelmes belém. Sajnálom, hogy így van, én nem tehetek róla . . .

Mikor a hercegné negyednapra eljött a fiáért, nem tudakolta a részleteket és a grófné nem is mondta el neki.

— Nem jó színben vagy. Lehel, — mondta az anya.

— Az éjjel egy kicsit fájt a fejem . . .

— Úgy láttam, a levegő nem tesz neked jót. Jó lesz, ha haza megyünk?

— Oh, a levegő itt nagyon jó, de én kalap nélkül jártam a napban . . .

Elhallgatott és elpirult.

— Már hazudik! mondta Hadfalussyné magában. — Most hát vége a gyermekkor nyugalmas tisztaságának, mindenkorra vége a tavaszi verőfénynek . . . Jön a perzselő viharos nyár, az ifjúkor, minden küzdelmével, buzgóságával és tisztátlan titkolózásával . . . Eddig az én fiam volt, ezental mindenkié lesz, csak az enyém nem . . .

Mikor a kocsi megindult, Lehel sötét arczezal ült az édesanyja oldalán. Az ajkát rágta, a szíve pedig — a mely fölött egy fenyőgalyat őrzött — oly viharosan dobogott, mintha meg akarna szakadni forró, dühös bánatában.

Nem mert többé visszanezni a kastély felé és így nem is láthatta, hogy az erkélyen egy magas női alak áll, a ki keresztbe tett karokkal, elgondolkozva bámul a kocsi nyomában kavargó fehér porfelhő után. Utána bámul, míg köny nem szívároga a szemébe, a melytől elborul a tekintete. A mint aztán zsebkendőjével fölitatja ezt a könyet, valami különös, édes sejtelen érinti meg, melyet nyomon követ a bús lemondás.

— Ha én még egyszer husz esztendővel fiatalabb lehetnék, — mondja suttogva, — husz esztendővel fiatalabb!

UJDONSAGOK.

Álarcz alatt.

— A nőgyelet bálja. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Halló!

Kedves szerkesztő ur! Nagy a baj. Nem tudom magamat sehogy kiismerni s mikor kiismerem, akkor a kellemes helyzetben látom magamat, hogy óriási bakot lőttem.

Tessék csak elképzelni. Bejön egy bájos álarczos hölgy. Kicsike is, karcsu is, néz is felém úgy, hogy álarcz alatt is létni vélem a mosolyát — ez Ő N° 2. Sietek feléje s biztos önérzettel röppentem el bajszom alól az igéket:

— Ismerlek, szép maszk!

Ő N° 2 rám néz, egyet csodálkozik s újból mosolyog.

— Én is ismerlek. Hogy ment a kacsa-vadászat?

Látom, hogy ismer s egész biztosan folytatjuk tovább a diskurzust. Milyen jól mulattunk multkor nálunk az estélyen! Micsoda pompás volt rajta multkor a kis rózsaszín blúz! Hja, ha valakinek olyan pompás szabónője van, ha nekem is olyan volna... meg ha nem lennék most is adós a frakkom árával... és itt egy csomó nem éppen hizelgő szó a szabókról.

— Köszönöm. Igen kedves; szólalt meg a kicsike s fölemeli kissé az álarczát.

Teljesen ismeretlen arc. De mégis — mintha láttam volna már valahol. Persze hogy láttam, ma egy hete korcsolyázott a jégen udvari szabóm leányával — ez most mindent elmond — szerkesztő ur, búfelejtőül 5 frt előleget. A szedő gyerek majd elhozza.

Megyek tovább, a kis termetűeket óvatosan kikerülve s mepillantok egy sugár termetű, szép alaku hölgyet. Megfigyelem a járását, a mozdulatát — ez egy szép asszony ismerősöm, a kinek a lánya majd egy 10 év múlva az ideálom is lehet másodvirágzásra. Köszöntöm kellő hódolattal, a hogy egy esetleges anyóst megbecsül az ember.

— Csókolom a kezedet, nagyságos asszonyom.

Ő felszisszen — ahá, rosszul esik, hogy felismertem! Már hiába, találékony emberen nehéz kifogni. Csak azért is folytatom az udvarlást (a leendő anyósi minőséget mindig szemmel tartva):

— Még mindig bolonditjuk a fiatal embereket, ugy-e? No, neked nem lesz nehéz, nagyságos asszonyom, egy évtized múlva sem.

— De uram!

— Keveselled a 10 évet? Adok én ráadásul még tizedet, azt hiszem akkor is keveset ígértem. Szép asszony szép marad mindig. Hát az uracska kinek kurizál? Meg a kis baba...

Ő dühösen a fülembé sugja:

— Szerencsétlen füles bagoly! Ide nézz! fellebbenti egy percze álarczát.

Szerkesztő ur! Ha elmondanám, mit éreztem, szégyenletében az egész telefon elcsúszna; pedig nekem a telefonra most szükségem van. Az illető egyik legszebb és legideálisabb ideálom, Ő N° 1, ezentul pedig — Szerkesztő ur! kérek vagy 10 forint búfelejtőt!

Mindez csak izelítő a többihez képest — Mit parancsol? — — Hogy ne mondjam el? — — Hogy inkább kapom az előleget? — — Helyes! A szedőgyereket egy ne-

gyed óra múlva várom. Viszonzásul pedig én is küldök Szerkesztő urnak valamit: a jelen voltak névsorát. Tessék belőle kitalálni, melyik két hölgy miatt kellett búfelejtőt kérnem? Ha kitalálta Szerkesztő ur, én is megadom az előleget (valamikor); ha nem, akkor nem ígerek semmit. Tessék itt a névsor:

Leányok: Podmaniczky Emmi bárónő, Hegyesi Anna és Katinka, Sebő Anna, Hlatky Margit, Serényi Vilma, Böszörményi Tilda, Nádányi Margit, Farkas Etelka, Vertán Marianna, Steiner Kornélia, Cziffra Vilma, Székács Piroska, Cziffra Olga, Wertheimstein Rózsika, Inczédy nővérek, Miskolczy Irma, Szohner Olga.

Asszonyok: Báró Gerliczy Félixné, Nádányi Jenőné, Cziffra Gerőné, Hegyesi Mártonné, Steiner Arminné, Stettner Jánosné, Molnár Imréné, Ficsek Lajosné, Moskovits Adolfné, Moskovits Józsefné, Rendes Vilmosné, ifj. Rimanóczy Kálmánné, Bátky Endréné, Miskolczy Barnáné, Sebő Pálné, Kiss Elekne, Mezey Vilma, Latscher Viktorné, özv. Grunvald Henrikne, Kunz Gusztávné, Charitzer őrnagné, Sokoll Wildburg bárónő, Fekete Sándorné, özv. Gyálakayné, Hellerné Dercsényi Julia, Noszlópy Gyuláné stb.

Érdekes volt a jelmezek csoportja; köztük két cigánynő-jelmez (Bátky Endréné és Székács Piroska), két fess kis gigerli, egy fekete empire (Szohner Olga), egy fehér empire (Dercsényi Julia), egy Sulamith-jelmez.

Notabilitások: Latscher Viktor vezérőrnagy, Bulyovszky József polgármester, Hlatky Endre, Klobusitzky Béla, Pallay Lajos, Böszörményi Géza, Glac Antal, Charitzer őrnagy, Major Miklós őrnagy, Dús László stb.

A zenét Bura kitűnő zenekara szolgáltatta; a négyeseket 60 pár táncolta.

A többi, hogy a hangulat mesés, a díszítés pazar, étel, ital fejedelmien drága (ezért 20 frt előleg is elkél), nem igen érdeklí Szerkesztő urat. Erről hát hallgatók s inkább várom az előleget és busulok a sok baklövésen, melyhez hasonló jókat kívánok és maradok igaz hive

Adolár,

valamint hü társa

Jankó.

Új század kezdete.

— A kath. kör. ünnepélye. —

A XX. század hajnalát fényes ünnepélylyel üdvözli a nagyváradi katolikus kör. Január hó 20-án, mához egy hétre a kör dísztermébe gyűjti össze a nagyváradi közönséget s énekszámokból, felolvasásokból, szavalatokból érdekes műsort állított össze ez alkalomra. A műkedvelőkből alakult dalárda már megkezdte az énekszámokból a próbákat *Beleznay* Antal székesegyházi karnagy vezetése alatt s folytatja e héten is, úgy hogy az énekszámok ismét a szokásos precizitással fognak előadatni. Az egész ünnepély részletes műsorát tegnap állapították meg a következőkben.

1. Da mihi Jesu: zenéjét írta *Moyzes* Miklós, előadja a műkedvelőkből alakult vegyes énekkar.

2. A katolicizmus a XIX. században, írta és felolvassa *Pálffy* Béla.

3. Rákóczy Rodostóban; melodráma, írta Várady Antal, zenéjét szerzett id. Ábrányi Kornél, szavalja *Balázs* Olga, zongorán kíséri *Moyzes* Miklós.

4. Legenda; költemény, írta és felolvassa *Krüger* Aladár.

5. Húsz század királya; szövegét írta dr. *Némethy* Gyula, zenéjét szerezte dr. *Szemethy* Géza, előadja a műkedvelőkből alakult vegyes énekkar.

Az ünnepély d. e 11 órakor kezdődik a kath. kör. dísztermében. A meghívókat a na-

pokban küldik szét; a ki tévedésből nem kapna meghívót, sziveskedjék ez iránt szerkesztőségünkhöz fordulni.

Szent Antal kenyere Ujvároson.

Tegnap a várad-olaszi-i Szent Antal persely mult évi számadását közöltük, ma az új városra kerül a sor.

A Szent László-templomban elhelyezett Szent Antal persely számadása a következő: Bevétel: Pénzmaradvány 1899-ről 88 kor. 33 fill. 1900-ban összegyűlt 2853 kor. 90 fill.

Összesen: 2942 > 23 >

Ez összegből a mult évben kiosztott: 85 mázsa 67 kiló buza kenyér, melyért Milibák Józsefnek kifizettetett: 1896 kor.

A Sz. Antal szoborhoz beszerzett térdeplő áraban: 60 >

Kisebb segélyekre és apróbb kiadásokra fordított: 20 > 20 fill.

Takarékpénztárba helyeztetett: 695 > 66 fill.

Összes kiadás: 2671 > 86 >

Pénzmaradvány: 270 > 37 >

Isten legyen bőkezű jutalmazója a névtelen adakozóknak!

A h é t r ő l.

Van egy egész sereg téma, a mibe mint valami szöszba lehetne mártani a hét eseményeit s hangulatot hozni a vasárnapi számba; de félek tőlük.

Ott volnának a fényes búr gyözelmek. Erről igen szép alkalmi ódát lehetne írni a Szigligeti-társaság számára, de kissé távoli téma; nem igen jönnének tűzbe miatta.

Emitt meg volna a főjegyző választás. Erről hatalmas vezércikket kanyarintának, ha Kóby rá nem telepedett volna mára erre a rovatra. Őt pedig kissé bajos kimozdítani. Meg aztán félek, hogy a vezércikkem vagy errefelé, vagy arrafelé nem tetszenék, vagy innen, vagy onnan tűzbe borulnának — szóval ez veszedelmesen közeli téma.

Maradjunk hát az általánosan helyeselt arany középuton s állapítsuk meg, hogy hideg van.

A mint hogy télen rendszeren hideg szokott lenni.

Hogy csábithat valakit a hideg víz most? Valakit, a kinek van meleg családi fészke, szerető neje, vidám gyermekei?

Hogyan vesztetheti el valaki előtt minden varázsát az az élet, mely megadta neki a legfőbbet, mit csak adhat: családi boldogságot, fejedelmi kegyet, nemzete bizalmát?

Vagy talán éppen az a szerencsétlenség, ha valaki mindent megkapott már a sorstól s ne volna többé mit remélnie?

Beh sokan volnánk akkor szerencsés emberek!

Furcsa gondolatokat támaszt ez a kérdés az emberben, jobb lesz nem is vesződnünk vele többet. Állapítsuk meg az egyszerű ténny: egy volt magyar miniszter, boldog családapa a zajló Dunába vetette magát s odafulladt.

Azt mondják rá a szegények, az utca nyomorgói:

— Mi oka lehetett annak a gazdag urnak elpusztítani saját életét, földulni saját családja boldogságát?

Es aztán felsorolják, mi mindenre költik »azok az urak« a rengeteg pénzt. Csináltatnak új ágyukat — mikor a régi is eléggé megkinozza a szegényember fiát. Fenntartják a bőrt, melyet pedig a tűz is el akar pusztítani — hogy ott a szegény ember kenyerét megdrágítsák. Tartanak fényes színházi Babeladásokat, a melynek egy esti költségéből egy család fél évig megélne — s aztán...

Aztán ugyanazt a szegény embert hívják napszámba, nem megy; koldul ingyen kenyeret, azt becsereéli pálinkára s a család éhezik tovább.

Ezek is pusztán tények, a melyeket sajnálattal konstatáltunk egy tegnapelőtt a Bémer-téren töltött félóra után tegnapi számunkban. S a tények után tessék bárkinek eligazodni a kérdésen, mi nagyobb ma a testi vagy a lelki szegénység?

*

Egy ember vallja most magát még gazdagabbnak: **Lónyay Elemér gróf.**

Gróf volt eddig is, a tavasz rózsáinak illata mellett a legbájosabb királyi hercegnőt ölelte szívére s lehet, hogy mire ismét kivirul a tavasz, a Lónyayak ősi fáján egy új kis bimbó fog — visítani.

Erre valóban irigykedhetnének a szegények; de előle eltiltja az irigység hangját, a kit szeret a magyar nép szegénye gazdagja.

Igy fordul meg egy ember boldogsága egy szép érzelme egy gyöngye lényen, melynek neve: asszony.

Ezt is jegyezzük fel egyszerű ténynek. S mivel báli idény áll, ajánljuk a bálozó fiatalok szíves figyelmébe.

Aliquis.

TAJÉKOZTATO.

Január 13. Az ipartestületi ifjuság önképző egyesületének évi közgyűlése d. u. 3 órakor.
Január 20. Kamarai beltagok választása.
Január 20. Az ipartestület évi közgyűlése a tüzoltó őrtanyán d. e. 9 órakor.
Január 27. A Polgári takarékpénztár évi közgyűlése d. e. 11 órakor.

* **A románok újéve.** Görög kath. és gör. keleti vallású polgártársaink holnap, hétfőn tartják az újévet. A templomokban ünnepélyes istentiszteletek lesznek szentmisével és predikációkkal. Boldog újévet kívánunk mi is román polgártársainknak. De ez alkalommal nem hallgathatjuk el, hogy ime már 13 nappal vannak hátrább nálunk s még mindig késik a naptárnak nagyon is szükséges reformja. Ideje lenne, hogy görög szertartású hittestvéreink határozott lépést tegyenek e téren.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke **Nagy Endre** végzett joghallgatót, díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Téli szivárvány.** Az Ermellék belső dombvidékén ritka természeti tüneményt észleltek néhány nappal ezelőtt. A hőmérő 25 fok Celsius mutatott a fagypontra alatti és a vékonyan szállongó havon megtörő napsugarak reggel nyolc órakor remek élénk fényű szivárványt hoztak létre. A tünemény mintegy tizenöt percig tartott a lakosság nagy gyönyörűségére.

* **Temesvár lakossága.** Lassan-lassan elkészülnek mindenfelé a népszámlálással s néhány nap múlva már körülbelül minden város lakosságának számát tudni fogjuk. Kassa, Kecskemét és Szeged után most Temesvár népessége is meg van állapítva. Eszerint Temesvár népessége 51.000, a szaporodás 12.000. Ez az adat nem végleges és tökéletesen pontos, de mindenesetre legalább is ennyi Temes-

vár lakossága. A növekvés 28 százalékos és a városok lakosságának növekvési országos átlagát, mely 1890-ben 19 százalék volt, felélyvel felülmúlja. Épp ilyen örvendetesnek ígérkezik a magyarosodásnak eddig szám szerint még meg nem állapított aránya. Temesvár lakosságának növekedése tehát messze túlhalad minden várakozást s annyiál örvendesebb, mert a 12.000-nyi növekvésből csak 1200 a születések többletéből eredő, a többi 10.800 bevándorlás által jutott a városba. E nagymértékű bevándorlás jele a város nagy fejlődésének és erős vonzóerejének.

* **Bankett Kurovsky tiszteletére.** A nagyvárad kir. bír. kar egyik köztiszteletben álló rokonszenves tagját, **Kurovsky József** törvényszéki bírót, helyettes főügyészsé történet előléptetése alkalmából szép óvációban részesítette tegnap este a nagyvárad ügyvédi és bírói kar zöme. Tiszteletére a »Széchenyiben« barátságos vacsorát rendeztek, melyen helybeli társadalmunk legtekintélyesebb része jelent meg s kitűnő hangulatban töltötték a késő éjjeli órákig az időt. Több igen szép és szellemes pohárköszöntő is hangzott el.

* **Kisiklott a gyorsvonat.** A tegnap este Budapest felől Nagyváradra jövő gyorsvonat mozdonya a püspökladányi állomáson kisiklott. Óriási rémület volt az utasok között, de szerencsére komolyabb baj nem történt. Nagynehezen sikerült helyre állítani a sinre a mozdonyt s elindult Nagyvárad felé, hova mindössze 84 perc késéssel érkezett be. Érdekes, hogy a vonat kisiklása után az utasok annyira megrémültek, hogy nem akartak tovább utazni.

* **Görög katolikus templom Debreczenben.** A görög katolikusok templomot akarnak építeni Debreczenben. Ugy, de az építési költség fedezésére nem volt elég pénzük. Azért folyamodtak tehát a pénzügyminiszterhez, hogy a templomépítés javára sorsjáték rendezését engedélyezze. A pénzügyminiszter idevonatkozó engedélye a napokban érkezett le az egyház elnökségéhez. E szerint a miniszter jóváhagyta a tervezetet és megengedte, hogy a debreczeni görög katolikus egyház 500.000 darab 50 filléres sorsjegyet bocsáthasson ki. Az engedély vétele után az egyház előjárósága meg is kezdte a sorsjáték rendezésének előmunkálatát.

* **Farkas Nagyváradon.** Éppen a napokban dicsekedtünk el vele, hogy Nagyváradon és környékén a farkasok békésen viselkednek s nem zavarják az újságírók fantáziáját. Most azonban egy vén ordas megneszelte ezt a dicsekvésünket és alaposan ránk czáfolt. Este már a róm. kath. szeminárium előtt hatalmas ordast vettek észre, mely egészen sans géne, mintha csak rendes sétáját végezné, ballagott végig a szeminárium előtti síkatoron. A temető felől jött s lassu léptekkel közeledett a szeminárium felé. A káptalansor elé is belépett, de pár lépés után megfordult s ismét a vasut felé fordította útját s az indóház melletti jégverem mellett kapargált, míg az éjjeli őr észre nem vette. Ott aztán emberére, azaz puskájára talált. Lakatos, vasuti éjjeli őr fegyvert kapott s az ordásra lőtt vele, de nem talált. Erre a farkas is elfelejtette a kényelmes nyugalmat és sebes iramodással a hegyek közé menekült.

* **Kézre került tolvaj.** Dohes István h.-közülaki lakos házába betörték s az összes készpénzt és ruhaneműket elvitték. A csendőrség nyomozni kezdett s csakmar kézrekerítette a tettest Trima Ilona nagyvárad csavargónő személyében. A vizsgálat során kiderült, hogy Szabó Julianna nagyvárad lakostól szintén több rendbeli ruhaneműt lopott el, s az elcsajátított tárgyakat meg is találták nála. Bekísérték az ügyészséghez.

* **Diszes esküvő.** **Jankovits Ernő** kaposvári állami tanító tegnap, szombaton délután 4 órakor tartotta esküvőjét a várad-olasz r. kath. templomban bájos arájával, **Sziládky Herminával**, **Sziládky Ernő** nagyvárad tekintélyes iparos kedves és szeretetreméltó leányával. Az esketést **Dencs János** tb. kanonok, esperesplebános végezte s meghatóan szép beszédben fejtegette a házassággal járó kötelemeket. A diszes esküvőn nagyszámu előkelő közönség volt jelen. Tanuként **Szödényi Nándor** magánzó és **Vaday József** ig. tanító szerepeltek. Az esküvő után gazdag nászszakoma volt az örömapa házában.

* **Tanfolyam a bábaképezdében.** Figyelmetlenek mindazok, kik a nagyvárad m. kir. bábaképezdén az 1901. évi nyári tanfolyamra magukat állami segély mellett felvétetni óhajtják, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz címzett keresztlevelet, esketési, erkölcsi, illetőségi és szegénységi bizonyítványt nyújtott folyamodványukat 1901. január hó 31-ig alulírott igazgatóságához küldjék be. Kelt Nagyváradon, 1901. január 10. A nagyvárad m. kir. bábaképezde igazgatósága.

* **Tüzek a megyében.** Popa Prekup kucaczei (Biharmegye) lakos összes széna készletét a napokban felgyújtották. — A gyanu Popa Togyerre irányult, kit a csendőrök le is tartóztattak. Vallatni kezdték s beismerte, hogy ő gyújtotta fel bosszúból a Popa Prekup szénáját, akivel különben közeli rokonságban is áll. — A biharmegyei Borzik községben **Staller Heinrich** cselédháza a napokban kigyuladt és teljesen leégett. A nagy készletben levő sertéshús, ruhanemű stb. beleégett. A tűz valószínűleg gyújtogatásból keletkezett. A csendőrség nyomozza a tettest.

* **Farsangi mulatság.** A Gyigyiseny biharmegyei község csapszékében együtt mulatott **Migerle Danilló**, **Kingye Flóra**, **Kingye Gábris**, **Kingye Mikulás** és **Juon gyigyisenyi** lakosokkal. Mikor a jókedv túllépett a 100 fokon, a mulatozók a távozni akaró **Migerle Danilló** fejére pokrócot terítettek s egyikőjük egy 2 és fél méter hosszú sövény karóval úgy fejbe ütötte, hogy eszméletlenül terült el a földön. A csendőrség is előérkezett a zajra s összefogdosták a tetteseket; kik vallomásuk szerint »csak farsangi kedvtelésből bántak el pálinkázó pajtasukkal.«

* **A hétről.** A magyar miniszterek újra Bécsbe utaznak. Az osztrák miniszterek, ha otthol maradnak, akkor is Magyarországra utaznak.

*

Népszámláló: Neve nagysád?
Fiatall asszonyka: Szakács Pálné.
N.: Kora?
F. a.: 24 év.
N.: Allapota?
F. a. (pirulva): Más...

*

— Ugy látszik, ön nem szeret koncertre járni?
— Oh ellenkezőleg, élvezetből járok hangversenyre.
— ?
— Hát van nagyobb élvezet, mint a hangversenyről hazaszökni.

*

Népszámláló: Hogyan fizetik önt?
Alborák: Soronkint.
N.: És hogyan fogyaszt?
A. Sörönkint!

(Kakas Márton).

* **Megtámadták a farkasok.** Tegnapelőtt késő este Debreczenből indult hazafelé **Marosi István** tanyai lakos Vállára vetett kécsővű fegyverével gyorsan lépegetett a hóborította síkságon. Már tanyája közelében járt, mikor három lomposfarku állat különös hangokat hallatva közeledett feléje **Marosi tanyai** ember léttére hamar tisztában volt a fenyegető veszéllyel, tudta jól, hogy ezek farkasok. Lekapta

válláról kétesövű fegyverét és mindkét csőből rájuk lött. A lövések közül egy sem talált. Marosi ekkor futva menekült és a farkasokat fegyverének agyával igyekezett magától távol tartani. A tanya azonban még meglehetősen távol volt s Marosi érezte, hogy nem bírja magát sokáig védelmezni, mert a dühöngő vadállatok ruháját már teljesen leszaggatták róla, teste is több sebtől vérzett. Szerencséjére kiáltásaira a közeli tanyai lakosok segélyére siettek s elriasztották a farkasokat. A segély kellő időben érkezett, mert Marosi a kiállott izgalmaktól kimerülten rogyott össze s eszméletét veszítette. Ilyen állapotban helyezték el lakásán s beteg ágyához még az éj folyamán Szoboszlóról hívtak orvost.

* **Zene a Sport-téren.** A Sport-téren ma d. u. kellemes műélvezetben lesz részük a korcsolyázóknak: katonazenekar fogja huzni a korcsolya alá valót. Erre vonatkozólag vettük az alábbi sorokat:

Felhívás! Az érdekelt közönséget van szerencsénk értesíteni, hogy ma azaz vasárnap délután 2 órától 4 óráig a sport-téri jégpályán katonazene játszik. *A Rhédey-kert felügyelősége.*

* **Elhunyt fiatal leány.** Részvétel értesülünk egy élte tavaszán elhunyt fiatal leány: *Békési (Szpevár) Ilona* haláláról. Temetése ma, vasárnap délután fél 4 órakor lesz. A család által kibocsátott gyászjelentés a következő:

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a szeretett legjobb gyermek, — illetve testvér, unoka és felejtethetlen legjobb rokonnak *Békési (Szpevár) Ilona* okl. óvónőnek élete 20-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után, folyó hó 11-én d. u. 5 órakor történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei folyó 13-án d. u. 1/4 órakor fognak Kis-Körösz-utca 668-ik számú gyászházból a róm. kath. egyház szertartása szerint az újvárosi központi temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 14-én d. e. 9 órakor fog a Szent-László-templomban az Egek urának bemutatni. Mely végtisztességtételre a megboldogult rokonai, ismerősei és barátai tisztelettel meghívotnak Nagyvárad, 1901 január 12. Legyen könnyű a hant a drága hamvak fölött! Szülők: *Békési (Szpevár) Pál, Balér Etelka* Nagyapa: *Baier János.* Testvérek: *Pál, Etelka, Emilia, Gyula, Lajos, Emma.* Rokonok: *Szpevár János és neje* úgy mint gyermekei. *Szpevár György és neje* úgy mint gyermekei. *Szpevár Mihály és neje* úgy mint gyermekei. *Ghrin Mihály és neje* úgy mint gyermekei. *Urcsi Mihály és neje* úgy mint gyermekei. *Fruda Károly és neje* úgy mint gyermekei. *Galli Ferencz és neje* úgy mint gyermekei. *Özv. Fruda Jánosné és gyermekei.* *Harnos János és neje* úgy mint gyermekei.

IRODALOM.

Tompa Kálmán verskötete. A kolozsvári színtársulat kiváló tagja »Meleg tájon» czimvel verskötetet ad ki, melyre vonatkozólag a következő sorok közlésére kértünk fel:

Mély tisztelettel felkérem »Meleg tájon» című verskötetem előfizetői és gyűjő barátait, miszerint sziveskedjenek az előfizetési összegeket az ivekkel együtt, legkésőbb január hó 18-ig okvetlenül címemre beküldeni, hogy a már sajtó alatt levő verskötetem példány számaim megrendelhessem, s azokat még február hó folyamán szétküldjem. Mély tisztelettel *Tompa Kálmán,* a kolozsvári Nemzeti Színház tagja.

A Rakovszky-Halász sajtóper.

— Ki mit keres megkapja. —

A *Nagyvárad* *Napló* 1900. márczius 7-én vezércikket közölt »*Hajsza Bánffy ellen*» czimvel. Az Alkotmány cz. néppárti lap ezen vezércikkre másnap azt írta, hogy abban »durva és alantjáró sértések foglaltatnak Rakovszky István ellen» s hogy »Rakovszky István végtelenül sajnálja, hogy Budapest oly messze van Nagyváradtól különben a cikknek H. L. aláírásu íróját *fülön fogná.*»

Halász Lajos, a Nagyvárad *Napló* volt s szerkesztője az Alkotmány ezen megjegyzését Rakovszky István sugalmazásának tulajdonította s márczius 11-én este a következő tartalmu táviratot küldötte volt Rakovszky Istvánnak:

»És ön még mindig gavallérnak tartja magát?«

Márczius 25-én pedig a következő Nyílttéri közleményt tette közzé a Magyar Esti Lapban s az Egyetértésben a Nemzeti Kaszinó elnökségéhez czimezve:

Ön rólam, mint kazár hirlapiróról nyilatkozott, daczára annak, hogy elintézetlen ügye van velem. Majd így folytatta:

»Rakovszky cs. és kir. kamarás ur a tisztességet zónák szerint méri s ez is mutatja, hogy milyen gyáván viselkedett a nálánál mindenestre kifogástalanabb tisztességu emberrel szemben.«

Rakovszky képviselő ezen támadásokra sajtópörrel felelt becsületsértés vétségével vádolva Halász Lajos szerkesztőt.

A budapesti büntető törvényszék a múlt év december havában már kitűzte tárgyalásra ezen sajtópört. Akkor azonban Halász Lajos orvosi bizonyítvánnyal igazolta *távolmaradását*, mire a törvényszék a mai napra halasztotta el annak megtartását azzal, hogy ez alkalommal fog határozni Halász Lajos által utólag emelt rágalmazás vétsége miatti viszonyvád tekintetében is.

A tárgyaláson *Zsilvay* Leo elnökölt. A személyesen megjelent magánpanaszost, *Rakovszky* képviselőt a tárgyaláson dr. *Günther* Antal ügyvéd képviselte. Vádlottat dr. *Dési Géza* nagyvárad *ügyvéd* védte.

A törvényszék első sorban a viszonyvád elfogadása tekintetében akart határozni, csak hogy erre nem volt szükség, mert dr. *Dési* védő kijelentette, hogy védence nevében eláll a viszonyvadtól.

A vádirat rendelkező részének felolvasása után az elnök a vádlottat hallgatta ki.

— Megértette a vádiratot, bűnösnek érzi-e magát?

— Nem.

— Mintán itt két sajtó közleményről van szó, s ön ezeknek a szerzője a saját beismerése szerint, ezen támadásokat tartalmazó cikkek megírását mivel tudja indokolni.

— Méltóságos elnök ur! 10 éve, hogy hirlapíró vagyok. Soha ezen idő alatt sajtópöröm nem volt egyetlen cikkem miatt sem. Most akadt az első, azért mert a néppárt ellen írtam.

— Itt most erről a két nyílt levélről van szó, amelyek Rakovszky István képviselőt támadják. Ezeknek *semmi köze sincsen a párt-politikához.*

— Szükséges, hogy az akkori viszonyokat röviden jellemezzem. Abban az időben történt, mikor a néppárt hajsztát indított volt az akkori miniszterelnök, *Bánffy báró* ellen. — A néppárt a képviselőházban az *Ugron* zabszállítási ügyében zárt ülést forszírozott s *Rakovszky* István képviselő valósággal terrorizálta a képviselőházat. A néppártnak s *Rakovszky* urnak ezen

viselkedése s terrorizmusa késztetett arra mint ujságíró, hogy *Hajsza Bánffy báró* ellen czimvel megírtam cikkemet a Nagyvárad *Napló*ba.

— Ezen cikkre az alkotmány erős hangu kommunikével vágott vissza. Azt írta ugyanis, hogy *Rakovszky* ur végtelen sajnálja, hogy a cikkíróját fülön nem csipheti, mert Nagyvárad messze esik Budapesttől. Ezt a fülön csipést én sértésnek tekintetem. Két féle sértést láttam benne: testi inzultust, továbbá k csinylést.

— Ha az Alkotmány közölte ezt a támadást ön ellen, fordult-e ön legalább az Alkotmány szerkesztőjéhez, megtudandó, ki írta azt

— Feleslegesnek tartottam, mert meggyőződésem volt, hogy azt *Rakovszky* ur sugalmazta.

— *Ilyesmit nem lehet meggyőződésből állítani.* Önnek az Alkotmány szerkesztőjéhez kellett volna fordulnia. Miért nem tette ezt?

— Mert tapasztalatból tudom, hogy az Alkotmány szerkesztősége semmiféle lovagias érzékkel nem bír.

— Ezért a kifejezéséért *önt rendre utasítom.*

— Ön sértette meg először *Rakovszky* urat. Ő nem reagált erre, miért forszírozta mégis a dolgot?

— Hogy elégtételt szerezzek magamnak.

— Hisz ön vett magának elégtételt, mikor nyílt levelekben legyalázta. Mi célja volt ezekkel?

— Hogy elégtételt szerezzek magamnak

— Én nem hiszem. Önnek az volt a célja, hogy *Rakovszkyval megverekedhessenek s ezáltal magának hírnevet szerezzen.*

Elnök ezután felolvastatja az inkriminált cikkeket.

— Sértő szándékkal írta ezeket, illetve szándékosan akarta ezekkel sérteni *Rakovszkyt*?

A »vádlott nem felel.«

Az Alkotmány cikkének felolvasása következett ezután.

— Lássá, ebből is kiderül, hogy *az egész affér kezdője ön volt.*

Elnök ezután bemutatja a Magyar Estilap és az Egyetértésben megjelent nyílttéri közlemények kéziratait.

— Lássá ezek nyomtatva vannak. Az illető lapoknak saját nyomása ez.

— Nem. Én otthon nyomattam ki s úgy küldöttem be.

— Tehát ön így kinyomatva, már otthon is terjesztette.

— Igen. Kiadtam a Nagyvárad *Napló*ban.

Miután a védelem elállott mindenféle további bizonyítástól, az elnök befejezettnek jelentette ki a bizonyítási eljárást s megindította a perbeszéd sorát.

Elsőnek dr. *Günther* Antal, *Rakovszky* jogi képviselője beszélt, előterjesztve a vádat, *fohász és pénzbüntetéssel* kéri sujtani a vádlottat. Kéri továbbá, hogy a hozandó ítélet a *Nagyvárad* *Napló*ban, Magyar Esti Lapban és az Egyetértésben közzé tétessék a vádlott költségére.

Ezután *Rakovszky* szólalt fel. A tárgyalás folyamán több oly dolog hozatott fel, a melyek szükségessé teszik, hogy felvilágosítást adjon egyéni gondolkodásáról s tetteiről. Tiltakozik az ellen, mintha ő belekötne mindenkébe s párbajmániában szenvedne. A politikai élet vitája őt és belesodorta az afférekbe s elismeri, hogy ezeket az afféreket karddal és pisztolylyal kellett elintéznie. De nemesak őt sodorták bele a párbajokba a politikai viták, hanem a higgadtabb gondolkodásu embereket is, mint pl. *Horánskyt.*

ülést tartott, melyen megállapították a rendezőség teljes névsorát, a bál idejét *február 3-ára* határozták. A meghívókat a napokban már szét fogják küldeni. A rendezőség élén *Sebő Mihály* buzgólkodik s nagy sikert remélnék, ami, azt hisztük, az idén még az előző évi kath. köri bálokénál is nagyobb lesz. A rendezőség tisztikara a következőképpen alakult: elnök: *Sebő Mihály*, ifj. *Frankó Endre*, *Medvigy István* és *Ormay Lajos* alelnökök, *Altnóder Béla* cigányvajda, *Középegy Dezső* pénztárnok, *Sipos Ernő* ellenőr, *Illés István* jegyző.

Középiszkolai ifjak kolon-bálja. Tegnap este volt a *Sára* Miklós vezetése alatt alakult középiszkolai kolon befejező bálja a Zöldfa-szállodában. A növendékek becsületére váltak a városzerte igen előnyösen ismert kitűnő táncztárnak. Jelen voltak:

Asszonyok: Özv. Papp Györgyné, Mihók Jánosné, Tarján Ferenczné, özv. Lőrinczy Viktorné, Zsemmlinszki Jánosné, özv. Jéddi Fehérné, Goldstein Mártonné, Farkas Izsákné, Harstein Ignázné, Zana Ágostné, Reich Sándorné, Hillinger Viktorné, Guttmann Emánuelné, Weisz Adolfné, Paskesz Ignáczné, Glück Gyuláné, Siliga Józsefné, Lázár Mártonné, Hegedüs Károlyné, Krinta Sándorné, Séeváld Jakabné, özv. Gottlieb Mórné, Kripka Ignázné.

Leányok: Papp Margit, Dombi Angella (Karád), Lőrinczy Jolánka, Mihók Juliánna és Melánia, Popovics Ilonka (Lippa), Kriszta Miczike, Zsemmlinszki Erzsike, Tarján Mariska, Fehér Irén, Goldstein Irén, Farkas Szeréna, Harstein Gizella, Szüts Gizuska, Zana Erzsike, Hillinger Margit, Domokos Mariska és Miczike, Guttmann Regina, Weisz Szeréna, Paskesz Jolán, Weisz Irén, Juhász Karolin, Weisz Margit, Kohn Rózsika, Séeváld Rózi, Siliga Erzsike, Lázár Gizella, Hegedüs Rózsika, Szatmári Etelka, Kripka Jolán, Vonce Irma.

A Kath. Legényegylet háziestélye.

A nagyváradai Kath. Legényegylet két évi fennállása alatt teljes igyekezettel munkálkodott azon, hogy tagjainak szellemi haladását előmozdítsa, erkölcsi érzetét emelje, de ezenkívül kellemes szórakozást nyújtson időnkint. A legényegylet mulatságai mindég igen kedélyesek, jól sikerültek voltak. Az idei farsangon ismét rendez az egylet nagyszabású tánczestélyt, de ezt megelőzőleg ma, vasárnap vig, fesztelen háziestélyt tart a Bazár éttermében, mivel az egyleti ház helyisége ez alkalomra szűk. A házi estélyre csupán a tagok és azok családjai hivatalosak, de azért olyan pompás mulatságra van kilátás, amilyen élvezetre ritkán van alkalom. Az estély gazdag műsorral kezdődik, amelyben ének, zene, szavalat váltják fel egymást. Hogy jókedv, és tánczosban nem lesz hiány, biztosítják a résztvevő hölgyeket az egylet derék tagjai. Belépti díj nincs. Az estély műsora a következő:

1. Jelige. (Karének). Énekli: a dalárda.
2. Magyar induló. Előadja: az ifjúsági zenekar.
3. Ébresztő. Bajza J.-tól. Előadja: *Szenti Ferencz*.

4. A felsült szerelmesek. (Dialog). Előadják: *Barza* Antal és *Kendrella* János.

5. Dícsőt téged. Énekli: a dalárda.

6. Letétbehelyezett csók. (Monológ). Előadja: *Kauczil* Mariska.

7. Coriolan. Tárkánytól. Előadja: *Papp* Ferencz.

8. Népdal egyveleg. Előadja: az ifjúsági zenekar.

9. Terczett. Éneklik: *Góza* Mariska, *Nádasy* Irénke és *Fodor* Erzsike.

10. Népdal egyveleg. (Karének). Énekli: a dalárda.

11. Göre és Durbanes Pesten. Előadják: *Veres* Lajos és *Mihályi* Béla.

12. Délután. Előadja: az ifjúsági zenekar.

13. Isten áldd meg. (Karének). Énekli: a dalárda.

A műsor befejezésével tánczra perdül a fiatalság.

A nyomdászok mulatsága. A nagyváradai nyomdászok a korábbi években sikerült

mulatságokat rendeztek a farsangok alatt. Ezt újítják most fel, azon határozattal, hogy ismét életjelt adnak magukról egy kedélyes tánczestélyvel. A mulatságot *február hó 10-én* tartják meg a Sasban. Szípkázó jókedv, táncz és tánczosnó bizonyára lesz elég, ami annál kívánatosabb, mert a mulatozás mellett humausz célú tüzek ki a rendezők: a jövedelmet a nyomdász betegsegélyező egyesület javára fordítják. A meghívókat a napokban küldik szét.

SZERKESZTOI POSTA.

Hipocrates. (Helyben.) Ime fejére olvasuk saját versét, az utolsó sor megváltoztatásával:

Ne légy fiam költő.

Ne légy fiam költő,

Ne faragj verseket

Mert meglásd . . . nevetni

Fognak az emberek.

Nézd miként fajul el

Az ifjuság java!

S mi marad belőlük?! . . .

Csupán a salakja.

Mivé leszel Hazám?! . . .

Mi leszel majd belőled,

Ha saját fiaid

Mind, mind verset költnek!

Szigligeti-Színház.

Folyószám 90.

Idénybérlet 88 sz.

Nagyváradon, vasárnap, 1901. jan. 13-án

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

GOLDSTEIN SZÁMI.

Bohózat.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal

A B A B A.

Operette.

S Z E M É L Y E K :

Lancelot, novicius	— —	Lányi Edith
Hillárius mester, feltaláló	— —	Szilágyi Dezső
Dö la Santröll gróf	— —	Nyáray Antal
Lormoa gróf	— —	Bérczi Gyula
Maximim, afa	— —	Pintér Imre
Hillárius asszony	— —	Benkő Jolán
Alézia, leánya	— —	Forrai Ferike

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr. Támlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látcsövek a ruhatárnál kaphatók bérbe ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 óratól 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, január 14-én

A nők barátja.

Vigjáték.

TAVIRATOK.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Budapest, jan. 12. (Saj. tud. táv.) Budapestről érdekes hírt táviratoznak a Polit. Cor.-nak. E szerint a képviselőház legközelebbi ülésén Széll Kálmán előterjeszti, a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló javaslatot, minek egyik legérdekesebb pontja a »Czek« rendszer behozatala. A takarékpénztárak számlákat nyitnak a községeknek s így küldik a pénzt a központi pénztárba. Később a pénzügyminiszterium is belép s a bonyolult pénzküldési kérdést ilyen formán fogják megoldani.

Wlassics miniszter Bécsben.

Bécs, jan. 12. Wlassics közoktatásügyi miniszter ideérkezett. (M. T. I.)

Tolvaj hadnagy.

Budapest, jan. 12. (Saj. tud. táv.) Székesfehérvárról jelentik, hogy Diósi értesült, hogy a kassza ellopásával őt vádolták, táviratozott, hogy tegnap, szombaton egyenyed 10 órakor a gyorsvonaton megérkezik, hogy magát rehabilitáltassa. A távirat folytán 2 százados ment a vonathoz, hogy az érkező Diósi tartóztassák, mert bebizonyosodott, hogy ő a betörő. A vonat megérkezése után a két tiszt hozzá lépett és elvették kardját s foglyuknak nyilvánították. Kocsira ültették s két legény kíséretében bevitték a kaszárnyába, hol Sillig őrnagynak adták át. A prófusz parancsot adott ki a legényeknek, hogy a fogdából minden szegyet, vagy vaseszközt távolítsanak el. Diósi erre azt válaszolta: »nincs erre szükség, ha meg akartam volna magam ölni, már megölhettem volna.«

Diósi Pestre való, atyja 70 éves, tekintélyes polgár, a nyitramegyei Csehi községben, hol birtoka van. Mondják, hogy Diósi hadnagnak nem volt teljes esze. Már kis gyermek korában sok ily dolgot művelt sőt váltót is hamisított.

Az új nemzeti színház építése.

Budapest, január 12. (Saj. tud. táv.) Széll Kálmán az új nemzeti színház felépítését Fellner és Helmer bécsi cégre akarja bízni, mely vállalkozó cég a nagyváradai »Szigligeti-Színház« is építette. Ez a hír, — melynek nem merünk hitelt adni, — az műépítészek körében nagy felháborodást keltett.

Takács éhen akar halni.

Budapest, jan. 12. (Saj. tud. táv.) Takács Zoltán börtönében három nap óta nem eszik. A börtönőrnek azt mondja, hogy éhen akar halni.

A Cserebogár Jóska gyilkosának megkegyelmezése.

Budapest, jan. 12. (Saj. tud. táv.) Kolmannak, a Cserebogár Jóska gyilkosának, kit az esküdtszék kötél általi halálra ítelt, 3 Felsege életfogytig tartó fegyházra megkegyelmezett.

A trónörökös Berlinben.

Bécs, jan. 12. A Fremdenblatt jelenti Berlinből, hogy Ferencz Ferdinánd főherceg berlini tartózkodása alatt a porosz királyság fennállásának 200 éves jubileuma idején mint a német császár vendége a királyi palotában fog lakni. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

A kamarai választások. A nagyvárad kereshedelmi és iparkamara kebelében, mint az most már köztudomássá vált, a választások f. évi január hó 20-án fognak megejtetni. Ez alkalommal a kereskedő osztályból 16 rendes és 8 póttagot választanak öt évre.

Ez ideig a kiskereskedőknek még nem volt alkalmuk és módjuk arra, hogy a kereskedelmi és iparkamarában képviselőt nyervek, mert sem a kamara tagjai sem maguk a kiskereskedők nem tartották eddig czélszerűnek, hogy a kamarába kiskereskedő is legyen bevásárolva, pedig hogy ez nem csak méltányos, de jogos kívánság is, azt már az a körülmény is bizonyítja, hogy az ország legelső iparkamarája a budapesti, már két évtized óta bevásárolta a kiskereskedők képviselőjét tagjai sorába és hogy ezt a példát azóta és különösen az utóbbi időben hazánk több nagyobb városában is követték.

De szükséges is, hogy kereskedelmi és iparkamarában a kiskereskedők is képviselve legyenek, mert hiszen a kamarai intézmény az egész kereskedelem érdekében létesült, holott eddig csak a nagykereskedők és gyárosok vettek részt és így csak természetes volt, hogy abban a kamarában, a hol kiskereskedők egyáltalán nem voltak, a kiskereskedelem ügyeiről, bajairól, sérelmeiről szó annál kevésbé lehetett, mert a tagok közül azokat senki sem ismerte fel.

Feltétlenül szükséges tehát, ugy a kamara helyes összeállítása szempontjából, mint a kis-

kereskedők összességének érdekében, hogy a f. hó 20-án megtartandó választások alkalmával a kiskereskedők képviselői is elnyernek e kamarában azt a helyet, amely testületünket, minden egyébtől eltekintve, már csak *tagjai nagy számánál* fogva is megilleti, mert hiszen a nagyvárad kereshedelmeinek legalább is háromnegyede kiskereskedő és így jogos az az igény, hogy az a nagyszámu érdekeltség saját tagjait bevihesse a kamarába, hogy azután ott ügyeinek lelkes szószólói, sérelmeinek orvoslói, szóval a kiskereskedők valódi képviselői legyenek.

Itt az idő tehát, hogy megmutassuk, mikép közös érdekeink előmozdításában, mint egy test és egy lélek összetartsunk és együttes erővel és buzgósággal igyekezzünk azon, hogy a multak mulasztásait helyre hozzuk és az ügyet diadalra vezessük.

Bizunk a t. kartársakban, hogy felfogják az ügy nagyságát és még az *esetleges akadályoktól sem riadnak vissza* és mindent elkövetnek, hogy a választás a kiskereskedőkre nézve előnyös legyen.

Midőn különös figyelmébe ajánljuk a t. kiskereskedő uraknak, hogy a választás f. hó 20-án, d. e. 9 órától d. u. 5 óráig a Zöldfa vendéglőben fog megtartatni és hogy minden önálló kereskedő szavazati joggal bír, aki a választási lajstromban felvételre, vagy ha abból tévedésből kimaradt volna is, iparengedéllyel igazolja azt, hogy Nagyváradon legalább egy év óta önálló üzlettel bír, kérjük, hogy senki sem mulassza el a választáson való megjelenést és szavazata beadásánál ne feledkezzék meg arról, hogy a kiskereskedelem sikere minden egyes tagnak is csak előnyére válhatik. Nagyváradon, 1901. évi január hó 13-án, a nagyvárad kereshedelmi és iparkamarai kiskereskedők társulata nevében. *Weintraub Mór*, elnök. *Dr. Adorján Ármin*, titkár.

A polgári takarékpénztár közgyűlése. Az év elején szoktak beszámolni a pénzügyintézetek az elmúlt év üzleti eredményéről. Az első fecske már megjelent: a *Polgári takarékpénztár* kiadta az 1900. évről összeállított mérlegét. A fiatal pénzügyintézet különben igen szép eredményt ért el, amennyiben az 1900. évi

tiszta nyereség 45181 korona volt. Az évi közgyűlést január hó 27. d. e. 11 órakor tartják meg.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 12.

Oszták hitel	— — — — —	664 25
Magyar hitel	— — — — —	669 50
Allamvasut	— — — — —	672 —
Rimamurányi	— — — — —	464 50
Magyar jelzálog	— — — — —	428 —
Salgótarjáni	— — — — —	— —
Wagon-kölcsön	— — — — —	— —

Határidők.

Budapest, január 12.

Buza októberre	— — — — —	7 67
Buza áprilisra	— — — — —	7 52
Tengeri	— — — — —	4 95
Rozs ápr.	— — — — —	7 28
Zab ápr.	— — — — —	6 —
Káposzta, repeze, aug.	— — — — —	— —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. január 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	117 —
Magyar koronajárdék	— — — — —	92 25
Magyar vasuti kölesön aranyban 4/10%	— — — — —	120 —
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2/10%	— — — — —	100 —
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120 —
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	92 —
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	98 60
Horváth-szlávonföldtehermentesítési kötvény	— — — — —	93 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	166 75
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölesön	— — — — —	140 —
Oszták járdék papirban	— — — — —	98 15
Oszták járdék ezüstben	— — — — —	98 —
Oszták járdék aranyban	— — — — —	117 25
Oszták korona járdék	— — — — —	98 25
Oszták államsorsjegyek	— — — — —	136 50
Oszták magyar bank részvény	— — — — —	17 —
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	670 —
Oszták hitelintézet részvény	— — — — —	668 50
Párisi vista	— — — — —	95 75
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — — —	19 15
Németbirodalmi márka	— — — — —	117 64
London vista	— — — — —	240 55
20 márkás arany	— — — — —	23 62

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az itteni piacon 30 év óta fennálló *petroleum, zsiradék, gazdasági cikkek, építkezési anyagok* és *czément* elárusítási üzletemet régi ösmerősömnek

ROSENBERG IZSÓ urnak

adtam át, a ki azt

KRUGSTEIN IZIDOR utóda ROSENBERG IZSÓ

czég alatt fogja tovább vezetni.

Midőn sok évi munkálkodás után visszavonulok, legyen szabad igen tisztelt vevőimnek szives pártfogásukért és támogatásukért ezuttal köszönetet mondani, kérve őket, hogy a belém helyezett bizalmat ruházzák át utódomra is, a ki azt magának tisztességes eljárásával és előzékenységgel minden bizonnal mihamarább kiérdemelendi.

Kiváló tisztelettel

Krugstein Izidor.

Hivatkozva elődöm *Krugstein Izidor* ur fenti hirdetésére, van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a tőle átvett *petroleum, zsiradék, gazdasági cikkek, építkezési anyagok* és *czément* elárusítási üzletet a helybeli piacon

KRUGSTEIN IZIDOR utóda ROSENBERG IZSÓ

törvényszékileg bejegyzett czég alatt fogom tovább vezetni.

Több évi üzleti tapasztalataim jogosítanak fel ama reményre, hogy az elődömbé helyezett bizalmat magamnak is mihamarább kiérdemlem, ameddig azonban igen tisztelt vevőim erről személyesen is meggyőződnek, kérem azon őszinte ígéretet tudomásul venni, hogy mindenkor legfőbb feladatombnak tekintem becsületes, tisztességes eljárás által becses bizalmukra reá szolgálmi.

Üzleti alapelvem lesz *csakis elsőrendű gyártmányok* elárusítása.

Kiváló tisztelettel

**Krugstein Izidor utóda
Rosenberg Izsó.**

A „TISZÁNTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 »

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkesi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levelboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők
a Szent Vince Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGALL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.
Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.
Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.
B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.
Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.
Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.
Az Urangyala, füzve 2 kor.
Liliomszálak, füzve 3 kor.
Csarnok. 3 korona.
Szent Halmok. 3 korona.
Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:
Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvéllal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben
a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek,
füzetek, röpiratok,
körlevelek, falragaszok,
hirdetményei,
részvények, árjegyzékek,
jegyzőkönyvek,
pénz- és hitelintézeti nyomtatványok,
étlapok,
meghívók, szinlapok,
egyházi é mindennemű vilgái
nyomtatványok,
névjegyek, tánczrendek,
palaczkfellratok, sorsjegyek,
gyászjelentések,
levélpapírok és borítékok,
valamint más itt elő nem sorolt
nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkesi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.	12. Bevételi } számadás-ívek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási } számadás-ívek.
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.	15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Meholtak }
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } papíron.	21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
11. Meholtak }	22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
	23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levelboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.